

С. А. Асатаев, жалпы білім беретін пәндер кафедрасының оқытушысы, экология магистрі, полиция аға лейтенанты (ҚР ІІМ Б. Бейсенов атындағы Қарағанды академиясы)

«ЭКОЛОГИЯ ЖӘНЕ ТҰРАҚТЫ ДАМУ» ПӘНІН ӘДІСТЕМЕЛІК ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДІ ЖЕТІЛДІРУ ЖОЛДАРЫ

Қазіргі кезде адамзат қоғамының қоршаған ортамен қарым-қатынасын түсіну үшін экологияның ғылым ретінде маңызы арта түсуде. Қазіргі табиғи ортаға тиетін антропогендік салмақ ұлғаю жағдайында, табиғат пен қоғамның тұрақты даму жолында экологиялық білімнің рөлі артады. Экологиялық білім беруге деген қажеттілік адамның әміріне қажетті қолайлы ортаны қамтамасыз етумен байланысты. Экологиялық білім беру табиғатқа адамгершілік қатынасты қалыптастыру, табиғатты өзгертудің шекті мөлшерін анықтау үшін, адамның одан әрі өмір сүруімен дамуына мүмкіндік беретін мінез құлқының арнайы әлеуметтік-табиғи заңдылықтарын меңгеру үшін қажет.

Экологиялық білім берудің негізгі мақсаты — табиғатқа деген жауапкершілік қатынасты қамтамасыз ету. Экологиялық білім беру дегенде әрбір адамның жалпы экологиялық мәдениеттілігін қалыптастыруға бағытталған үздіксіз білім, тәрбие беру және даму процестері екенін түсінеміз. «Экология және тұрақты даму» курсы оқу барысында ғылыми білімнің қоршаған ортаны қорғау барысында қолданбалы аспектілерін қарастыру қажеті.

«Экология және тұрақты даму» пәнінің негізгі мақсаты экологиялық танымды қалыптас-тыру, қоғам мен табиғаттың тұрақты даму негіздері туралы терең білім алу, қоршаған ортаны қорғау және табиғи ресурстарды тиімді пайдаланудың заманауи тәсілдері бойынша теория-лық және практикалық білім алу болып табылады. Ал, пәнді оқытудың міндеттеріне:

- курсанттарды қазіргі әркениеттің мәселелерімен таныстыру;
- тірі заттардың, түрлі экожүйелердің, жалпы биосфера және оның тұрақтылығының негіз-гі заңдылықтарын зерттеу; 1 Колумбаева С. Ж., Білдебаева Р. М., Шәріпова М. Ә. Экология және тұрақты даму: Оқу құралы. — Алматы, 2012.
- табиғатты пайдалану қарқындылығының жағдайында адамның шаруашылық қызметінің экологиялық салдары туралы білімін қалыптастыру;
- экология, қоршаған ортаны қорғау және тұрақты дамудың күрделі, әрі өткір мәселелерін талдауда кешенді нысанды және шығармашылық ойлау қабілетін қалыптастыру.

Пәнді меңгеру барысында келесі білім беру технологиялары қолданылады: ақпараттық-баяндамалық дәрістер, аралық бақылау, КӘЖ және КОӘЖ жазу, интерактивті әдістер: визуализациялық дәрістер, баяндама-презентацияларды дайындау, мәселелі жағдайларды талдау.

Курсанттарға экологиялық білім беруде жаңа оқыту технологияларын қолдану инновация-лық бағытта жұмыс жасау заман талабына сай талап етілуде. «Экология және тұрақты даму» пәнінен курсанттарға арналған пәннің оқу-әдістемелік кешені оқу-шығармашылық үрдісінің ұйымдастыру әдістемелікпен қамтамасыз етілуінің негізі болып табылады.

Пәннің оқу-әдістемелік кешенін (ПОӘК) құрастыру және пайдалану келесі мәселелерді шешуге бағытталған:

- білім бағдарламасының логикалық пәнаралық байланысын жүзеге асыру;
- оқу уақытын сабақтардың тақырыптары мен түрлеріне қарай бөлу;
- аудиторияда және аудиториядан тыс курсанттардың өзіндік жұмысын ұйымдастыру;
- курсанттардың танымдық және шығармашылық қызметін белсендіру;
- оқу және зерттеу үдерісінің өзара байланысын қамтамасыз ету.

«Экология және тұрақты даму» пәнінің оқу-әдістемелік кешеніне мыналар енеді:

1. Пәннің типтік оқу бағдарламасы (міндетті компонентті пән).
2. Оқытушыларға арналған пәннің жұмыс оқу бағдарламасы.
3. Курсанттарға арналған пәннің жұмыс оқу бағдарламасы (Syllabus).
4. Пәннің оқу-әдістемелік картасымен қамтамасыз етілуі.
5. Дәріс кешені (дәріс тезистері, иллюстративтік және үлестірме материалдары).
6. Семинарлық (практикалық) сабақтардың жоспары.
7. Пәннің оқытылуы бойынша әдістемелік ұсынысы.

8. Типтік есептерді, есептік-графикалық, зертханалық және курстық жұмыстарды т. б. орындауға арналған әдістемелік ұсыныстар мен нұсқаулар.
 9. Курсанттардың өзіндік жұмысының материалдары: әр тақырып бойынша өзін-өзі бақылаудың материалдары, ағымдық жұмыстар түрі бойынша тапсырмалардың орындалуы, еңбек кәлемі және әдебиеті кәрсетілген рефераттар.
 10. Курсанттардың оқу бағасының жетістіктері және бақылау бойынша материалдары (жазбаша бақылау жұмыстары, тест тапсырмалары, өз бетінше дайындалуға арналған сұрақтар тізімі, емтихан билеттері және т. б.).
 11. Арнайы аудиториялар, кабинеттер және зертханалар тізімі.
- Заман талабына сай курсанттарды сапалы білім беруде оқу-әдістемелік кешендерді сабақта пайдалану — оқытудың жаңа технологиясының бір түрі ретінде қарастыруға болады. Сонымен қатар оқу-әдістемелік кешендерді сабақта пайдалану кезінде курсанттар бұрынғы алған білімдерін кеңейтіп, өз бетімен практикалық тапсырмаларды орындайды. Әрбір курсант таңдалған тақырып бойынша қажетті материалдармен танысып, практикалық, өздік жұмыстарды орындап білімдерін ұштай алады. Оқу-әдістемелік кешеннің құрамына енетін әрбір құралдың өзіндік орны мен маңызы бар. Оқу-әдістемелік кешенді оқу үрдісінде тиімді пайдалану курсанттардың білім сапасын кәтеруге мүмкіндік беретіндігіне сеніміміз мол.